

Til
Naturstyrelsen
bon@nst.dk

DANMARKS JÆGERFORBUND

Danmarks Jægerforbund
Molsvej 34
8410 Rønde

Tlf. + 45 88 88 75 00

post@jaegerne.dk

CRV-nr. 15 79 61 46

7. januar 2022

Vedr. offentlig høring over projektbeskrivelse og overordnede retningslinjer for forvaltning af Naturnationalpark Almindingen

Miljøministeriet har den 30. november 2021 udsendt projektbeskrivelse og overordnede retningslinjer for forvaltning af Naturnationalpark Almindingen i høring, hvilket giver anledning til følgende bemærkninger fra Danmarks Jægerforbund:

Generelle bemærkninger

Danmarks Jægerforbund anerkender behovet for at styrke naturen og biodiversiteten i Danmark, og vi ser derfor positivt på de foreslåede tiltag for at genskabe de naturlige hydrologiske forhold i Almindingen, samt at man vil øge forekomsten af dødt ved i skoven og udføre naturgenoprettende indsatser for at ændre den ensartede skovopbygning. Disse tiltag vil formentlig medføre en fremskyndelse af den biodiversitetsmæssige udvikling i Naturnationalpark Almindingen.

Danmarks Jægerforbund mener, at beslutningsprocessen har foregået i et alt for forceret tempo, og at der er behov for at sætte processen på hold, indtil at alle løsningsmodeller er blevet grundigt gennemgået og videnskabeligt vurderet. Det bør afdækkes, om der reelt er noget at vinde i forhold til biodiversiteten ved at vælge løsningen, der er beskrevet i udkastet til projektbeskrivelse og overordnede retningslinjer for forvaltning af Naturnationalpark Almindingen, i forhold til de naturplejemetoder man allerede, med god dokumenteret effekt, har benyttet i Almindingen.

Man bør kunne finde de bedste kompromiser, der tilgodeser biodiversitet, men samtidigt stadigvæk bibeholder de bedste betingelser for friluftslivets benyttelse af naturnationalparken til fortsatte rekreative aktiviteter.

Inddragelse

Som repræsentant i den lokale arbejdsgruppe for Naturnationalpark Almindingen er det min oplevelse, at processen med at inddrage interessenterne har båret præg af at være en skueproces. Dette skyldes, at konceptet og rammerne for naturnationalparken næsten ned til mindste detalje har været politisk besluttet på forhånd.

Den lokale arbejdsgruppes ringe indflydelse har givet anledning til en del frustrationer, fordi forventningen til, hvad man havde indflydelse på og kunne påvirke, ikke er blevet indfriet.

Det, at man ønsker at hegne hele Naturnationalpark Almindingen inde, er det, der har givet størst anledning til debat og skepsis lokalt på øen. Senest har en meningsmåling foretaget af Jysk Analyse den 13.-20. december 2021 som

telefoninterview med et repræsentativt udsnit på 1.049 stemmeberettigede borgere i Bornholms Regionskommune vist, at 60 % af bornholmerne synes, det er en dårlig ide at indhegne Almindingen. Samme måling viser også, at 55 % af de adspurgte mener, det er en god ide at etablere en naturnationalpark.

Et flertal i kommunalbestyrelsen har meldt klart ud i pressen, at de er imod høje hegn i den bornholmske natur og dermed også imod forslaget i projektbeskrivelsen fra Naturstyrelsen.

Det er jægerforbundets holdning, at det er vigtigt for projektets succes, at der er en bred folkelig opbakning på Bornholm. For at opnå lokal forankring er det derfor afgørende, at de lokale interessenter får reel indflydelse på beslutningerne.

Hegning

Danmarks Jægerforbund anerkender, at hegning af naturområder kan være et redskab til at styrke biodiversiteten gennem afgræsning, hvilket tydeligt ses i de områder, hvor heste- og kvæggræsning i hegnede løkker allerede har været benyttet til naturpleje af Naturstyrelsen.

Derfor støtter Danmarks Jægerforbund brug af lave hegn med glatte tråde, der ikke skader vildtet, og som sikrer vildtets frie bevægelighed, da dette er afgørende for sunde og bæredygtige vildtbestande.

På den baggrund kan Danmarks Jægerforbund som udgangspunkt ikke støtte det foreslåede hegn med en højde på 2,3 meter, da det sætter en begrænsning for vildtets frie bevægelighed. Dog har vi på den positive side noteret os, at man ønsker at hæve hegnet 35 cm fra jordoverfladen, så mindre pattedyr som hare, kanin, pindsvin og rådyr samt unger af endnu ikke flyvefærdigt fuglevildt har sikker passage under hegnet.

Ligeledes bemærker vi os, at etableringen af en fuld indhegning af området i Almindingen risikerer at gå imod bestræbelserne i Bornholms Regionskommunes naturpolitik, hvor man har ønsket at binde Bornholm sammen i en sammenhængende naturstribe gående fra Allinge til Nexø, kaldet "Den Grønne Bølge". Her er det tanken og ambitionen, at både mennesker og dyr kan bevæge sig frit og uhindret gennem landskabet fra den ene ende af øen til den anden.

Valg af store græssere

Under den forudsætning at vi ikke kan undgå det høje hegn på 2,3 meter, har Danmarks Jægerforbund ikke noget imod ønsket om at genudsætte kron dyr fra Jægersborg Dyrehave på Bornholm.

Vi har heller ikke noget imod, at man supplerer den nuværende bestand af dådyr med individer ligeledes fra Jægersborg Dyrehave.

Vi stiller os mere skeptisk i forhold til, at man ønsker at bibeholde bestanden af bisoner på Bornholm. Hvis bisoner ikke trives i Almindingen, kan det være kontraproduktivt at satse på bisoner, da det kan skabe negativ omtale af projektet som helhed.

Et eksempel på sådan en negativ omtale er en undersøgelse dyrlæge Jens Kristoffersen fra Djursland har lavet, hvor han konkluderer "Projektet er præget af, at et uforholdsmæssigt stort antal bisoner er døde i ung alder - det gælder 12 af i alt 26 bisoner."

Det er svært at vide med sikkerhed, om dyrlæge Jens Kristoffersen har ret i sine antagelser, da hans undersøgelse udelukkende baserer sig på data udtrukket fra CVR-registeret, der kan være mange ubekendte naturlige faktorer, der kan have haft indflydelse på den forholdsvis høje dødelighed

Naturstyrelsen har også svaret på kritikken fra dyrlæge Jens Kristoffersen, at ”høj dødelighed skyldes, at indavl har svækket racen, og at det kan være en del af forklaringen”. Men hvis det er rigtigt, forklarer det stadigvæk ikke det faktum, at bisoner tilsyneladende overlever kortere tid i Almindingen på Bornholm, end de gør i Bialowieza-skovene i Polen med de samme ”genetiske forudsætninger”. Så måske var det bedre at satse på mere robuste racer, der bedre klarer det fugtige og blæsende danske klima.

Endvidere er der noget der tyder på at der er andre typer af afgræsning der ville være en bedre løsning, dette beskrives også af Naturstyrelsen selv i projektbeskrivelsen, hvor det nævnes, at ”blandt andet på Tvillingemyr, hvor naturværdien tilsyneladende er faldet, og der er sket en forværring af tilstanden i den periode, hvor man er gået fra græsningen med kvæg i sommerperioden i mindre hegn, til helårsgræsning med europæisk bison i større hegn”.

Friluftsliv

Da Danmarks Jægerforbund ønsker, at der i videst muligt omfang tages hensyn til de rekreative aktiviteter i naturnationalparken, igen under den forudsætning at vi ikke kan undgå det høje hegn på 2,3 meter, er det vores overbevisning, at valget af de vildttyper, der er beskrevet i udkastet til projektbeskrivelse, vil skabe de færreste problemer for friluftslivets benyttelse af naturnationalparken til fortsatte aktiviteter.

Vi har med tilfredshed noteret os, at der afsættes midler til friluftslivet og nye friluftsfaciliteter i den nye naturnationalpark. Et vigtigt element for friluftslivet er farbare stier og spor, som naturligtvis også skal vedligeholdes.

Dyrevelfærden

Danmarks Jægerforbund har den holdning, hvilket også er udtrykt i Vildtforvaltningsrådets udtalelse om rewilding, at sætter man dyr bag hegn, har man et ansvar for at sikre den nødvendige dyrevelfærd, så dyrene ikke sulter, tørster, eller lider unødigt.

Jagt og regulering

Danmarks Jægerforbunds holdning er, at jagtlige aktiviteter ikke må stride mod naturnationalparkernes biodiversitetsmæssige formål. Samtidig mener vi, at jagt og biodiversitet ikke er hinandens modsætninger, så længe jagten er bæredygtig.

Det kan være svært at få et indhegnet økosystem til at balancere i så lille målestok som i den projekterede naturnationalpark. Derfor er det vigtigt, at der i den endelige forvaltningsplan tages højde for, at der i naturnationalparken ikke vil forekomme prædation (naturlig dødelighed som følge af rovdyr), som i et økosystem i balance er med til at sikre sundhedstilstanden i bestandene af byttedyr. Det sker ved, at prædatorerne i et bæredygtigt økosystem primært vil tage svage, syge og gamle individer. Derfor skal det beskrives, hvordan vi mennesker vil påtage os denne rolle som prædatorer i den kommende naturnationalpark.

Vi mener, at den nødvendige regulering, der kan forventes på sigt, bør varetages af lokale jagtforeninger i samarbejde med Naturstyrelsens lokale enheder.

Vi er imod den restriktive tilgang til jagt i de kommende naturnationalparker. Vi mener, at der f.eks. sagtens kunne afholdes nyjægerjagt, uden at det strider mod de biodiversitetsmæssige formål.

Vi har dog med tilfredshed bemærket, at der i bemærkningerne til lovforslaget er indføjet, at ”den statslige lodsejer (f.eks. Naturstyrelsen) ikke vil være afskåret fra at indgå konkrete aftaler med jægere om at deltage i udførelsen af jagt og regulering i naturnationalparkerne, der sker som et led i forvaltningen af

områderne”. Vi ser således frem til en konstruktiv dialog med den lokale NST-enhed om dette.

Giver ovenstående anledning til spørgsmål eller kommentarer, så ring eller skriv meget gerne til undertegnede.

Venlig hilsen

Danmarks Jægerforbund

Peter Loth Sejersen

Jægerråds- og kredsformand i Danmarks Jægerforbund kreds 8, Bornholm, samt Danmarks Jægerforbunds repræsentant i den lokale arbejdsgruppe for Naturnationalpark Almindingen

Direkte tlf. + 45 28 10 13 25

E-mail: peter.loth.sejersen@gmail.com